

Thomas mě našel sedět na židli na kraji terasy. Díval jsem se na les a na nebe a malými doušky jsem do sebe lil kořalku. Do zahrady jsem přes balustrádu neviděl, ale pomyslení na to, co v ní leží, mi pomalu podkopávalo ducha. Musel uplynout den nebo dva, neptejte se, jak jsem je strávil. Thomas zámeček obešel z boku: nic jsem neslyšel, ani motor, ani jeho volání. Podal jsem mu láhev: „Na zdraví a na bratrství. Napij se.“ Musel jsem být přio opilý. Thomas se rozhlédl, ale láhev mi nevrátil. „Co to vyvádíš?“ zeptal se nakonec. Přihloupě jsem se na něj usmál. Zadíval se na domovní průčelí. „Jsi tu sám?“ – „Asi ano.“ Přistoupil ke mně, podíval se na mě a zopakoval: „Co to vyvádíš? Už přes týden máš po dovolené. Grothmann se může pominout, říká, že tě nechá poslat před válečný soud za dezerci. A dneska je takový válečný soud za pět minut hotový.“ Pokrčil jsem rameny a hmátl po láhvi, kterou stále držel v ruce. Ucukl. „A co ty?“ zeptal jsem se. „Co ty tu děláš?“ – „Piontek mi řekl, kde jsi. Přivezl mě sem. Přijel jsem pro tebe.“ – „Takže musím pryč?“ hlesl jsem smutně. – „Ano. Jdi se obléct.“ – Vstal jsem a vyšel do prvního patra. Místo oblékání jsem se v Unině pokoji posadil na kožený gauč a zapálil si. Myslel jsem na ni, ale šlo to jen stěží, myšlenky to byly podivně prázdné a zbrzděné. Ze snění mě vytrhl Thomasův hlas ze schodiště: „Dělej, do prdele!“ Oblékl jsem se sice poněkud nahodile, ale projevil jsem jistou dávku rozumu: protože byla zima, vzal jsem si dlouhé spodky, vlněné ponožky a pod pracovní uniformu rolák. Na sekretáři se povalovala *Citová výchova*: vsunul jsem svazek do kapsy blůzy. Pak jsem začal otvírat okna a zavírat okenice. Ve dveřích se objevil Thomas: „Co to proboha děláš?“ – „Přece zavírám. Nenecháme snad všechno dokořán.“ V tu chvíli se jeho špatná nálada projevila naplno: „Ty si asi neuvědomuješ, co se děje. Rusové už týden útočí po celé frontě. Můžou tu být každou chvíli.“ Neomaleně mě popadl za ruku:

„No tak, jdeme.“ V hale jsem se mu energicky vyprostil ze sevření a šel pro velký klíč od vstupních dveří, oblékl jsem si kabát a nasadil brigádýrku. Pečlivě jsem za námi zamkl. Na dvoře za domem Piontek otíral reflektor opela. Narovnal se, pozdravil mě a pak jsme nasedli: Thomas vedle Pionteka, já dozadu. Když auto kodrcalo alejí, Thomas se Pionteka zeptal: „Myslíš, že zpátky můžeme zase přes Tempelburg?“ – „To nevím, Herr Standartenführer. Vypadalo to tam klidně, můžeme to zkusit.“ Na hlavní silnici Piontek odbočil vlevo. V Alt Draheimu ještě několik rodin nakládalo vozy, do kterých byli zapřažení pomořanští koníci. Auto objelo starou pevnost a začalo stoupat po táhlém úbočí šjíje. Na jejím vrcholku se objevil nízký, zavalitý tank. „Do prdele!“ zaklel Thomas. „To je té třicet čtyřka!“ To už Piontek zastavil a zařadil zpátečku. Tank sklonil hlaveň a vystřelil po nás, ale tak nízko zamířit nedokázal, granát nás přestřelil a explodoval vedle silnice na začátku vsi. Tank se na skřípějících pásech posunul vpřed a chystal se vystřelit níž: Piontek rychle zacouval napříč přes cestu a plnou rychlostí se rozjel k vesnici; druhá střela šla poměrně blízko, vyrazila nám jedno levé okénko, pak jsme objeli pevnost a byli jsme v bezpečí. Vesničané slyšeli výbuchy a rozutekli se na všechny strany. Bez zastávky jsme vesnici projeli a pokračovali na sever. „Tempelburg přece obsadit nemohli!“ zuřil Thomas. „Vždyť jsme tamtudy projížděli před dvěma hodinami!“ – „Možná to objeli po polích,“ soudil Piontek. Thomas se podíval do mapy: „Tak dobře, pojedeme až do Bad Polzinu. Tam zjistíme, co a jak. I kdyby padl Stargard, můžeme jet přes Schivelbein-Naugard a pak to zase vzít na Stettin.“ Jeho návrhům jsem nevěnoval žádnou zvláštní pozornost a rozbitým okénkem, ze kterého jsem odstranil zbytky střepů, jsem se díval ven. Dlouhou, rovnou cestu lemovaly vysoké, ve velkých rozestupech vysázené topoly a za nimi se táhla poklidná, zasněžená pole, šedé nebe, na kterém poletovalo pár ptáků; tu a tam stál v krajině osamělý, tichý, zavřený statek. V Klaushagenu, v malé, čisté, smutné a důstojné vesničce o několik kilometrů níž, zahrazovala cestu mezi jezírkem a lesem řada členů *Volkssturm* v civilním oblečení a s páskami na rukávech. Ti sedláci se nás s obavami vyptávali na situaci: Thomas jim radil, aby se i s rodinami vydali na Polzin, ale muži si váhavě kroutili kníry a nemotorně potěžkávali stařícké pušky a dvě erární *Panzerfäuste*. Někteří z nich měli na kabátech připnuté medaile z první války. Kolem nich stáli Schupo v lahově zelených uniformách a ne-

tvářili se o nic klidněji než vesničané, kteří dlouze rokovali oním rozvláčným způsobem venkovských radních; ve své hrůze působili téměř slavnostně.

Obrana vstupu do Bad Polzinu byla na první pohled organizována lépe. Silnici střežily Waffen-SS a přístup krylo z vyvýšené pozice protitankové dělo. Thomas vystoupil z auta, aby se poradil s velícím Untersturmführerem, ale ten nic nevěděl a poslal nás do městečka za svým velitelem do štábu, který se usídlil na hradě. Ulice byly zatrasené auty a povozy, vládlo tu napětí, matky křičely na děti, muži surově rvali za opratě a hulákali na nasazené Francouze, kteří nakládali matrace a pytle s jídlem. Šel jsem s Thomasem na štáb, stál za ním a poslouchal. Ani Obersturmführer toho moc nevěděl; jeho jednotka byla přičleněna k X. sboru SS, jeho sem poslali jako velitele roty, aby hájil přístupové cesty; domníval se, že Rusové přijdou z jihu nebo z východu – 2. armáda kolem Danzigu a Gotenhafenu už byla od Reich odříznutá a Rusové na ose Neustettin-Köslin pronikli až k Baltu, to věděl poměrně jistě, ale byl toho názoru, že silnice na západ jsou ještě volné. Vydali jsme se na Schivelbein. Byla to zpevněná cesta, celou jednu stranu zabíral nepřetržitý proud povozů s uprchlíky, táž smutná podívaná jako o měsíc dříve na dálnici ze Stettinu do Berlína. Německý Východ se zvolna, v tempu koňského kroku vylidňoval. Vojenských aut jezdilo málo, zato hodně vojáků, ať už ozbrojených, nebo ne, kráčelo mezi civilisty pěšky, byli to *Rückkämpfer*, kteří chtěli dohnat své jednotky nebo se připojit k jiným. Byla zima, silný vítr hnal vytloučeným okénkem do auta mokrá sněh. Piontek s troubením předjížděl povozy, chodci, koně i dobytek ucpávající silnici se líně rozestupovali. Cestu nejdřív lemovala pole, pak jsme opět vjeli do borového lesa. Povozy před námi zastavovaly, nastal jakýsi rozruch, zaslechl jsem nepochopitelný, ohlušující rachot, lidé křičeli a utíkali k lesu: „Rusové!“ zařval Piontek. – „Jdeme ven!“ nařídil Thomas. Vystoupil jsem s Piontekem vlevo: z dvousetmetrové vzdálenosti se k nám valil tank a cestou drtil vozy, koně i opozdilce. Vyděšeně jsem se s ostatními civilisty a Piontekem uháněl schovat do lesa; Thomas proběhl kolonou a utíkal na druhou stranu. Vozy pod tankovými pásy praskaly jako sirky; umírající koně strašlivě řehtali a jejich ryčící rázem utichalo v kovovém skřípění. Naše auto tank nabral zpředu, odstrčil a smetl z cesty; s rachotem drcených plechů se skutálelo do příkopu na bok. Přímo před sebou jsem zahlédl vojáka trů-

bych si lehl na záda na dunu, ten studený, tvrdý písek mě lákal, ale Thomas se bál hlídek a táhl mě hlouběji do lesa. Několik hodin jsem prospal na borovém jehličí, poté jsem si až do večera četl dokonale poničenou knížku a ukájel jsem hlad alespoň popisy opulentních hostin v buržoazní monarchii. Pak Thomas zavelel k odchodu. Za dvě hodiny jsme došli na kraj lesa, který obloukem obemykal jezero oddělené od moře hrází šedého písku, nad níž se tyčily půvabné, opuštěné přímořské vily a která klesala k moři a měnila se v dlouhou a příjemnou pláž posetou troskami. Přebíhali jsme od domu k domu a bedlivě sledovali cestu i pláž. O něco dál ležel Horst: bývalé lázně, dříve vyhledávané, ale nyní už několik let vyhrazené pro invalidy a rekonvalescenty. Trosek a mrtvol na pláži přibylo, zřejmě tu proběhly těžké boje. V dálce burácely motory, to museli být Rusové. Ono malé jezero už jsme minuli; podle mapy jsme byli jen dvacet či pětadvacet kilometrů od ostrova Wollin. V jednom z domů jsme našli raněného německého vojáka, kterého do břicha trefila střepina šrapnelu. Schovával se pod schodištěm, ale když uslyšel, jak šeptáme, zavolal na nás. Thomas a Piontek ho přenesli na protrženou pohovku a drželi mu přitom ústa, aby nekřičel; chtěl napít, Thomas namočil kus hadru a několikrát mu ho vtiskl mezi rty. Voják tu ležel už mnoho dní a jeho přerývaným, zadýchaným slovům bylo sotva rozumět. Zbytky několika divizí, jež tvořily i tisíce civilistů, vytvořily v Horstu, Rewahlu a Hoffu kapsu; on sem přišel s tím, co z jeho pluku zbylo po bojích u Dramburgu. Pak se pokusili prolomit ruské linie směrem k Wollinu. Rusové zaujali pozice na skalách a systematicky ostřelovali zoufalý dav, který pod nimi procházel. „Jako kdyby stříleli holuby.“ Téměř okamžitě byl raněn a jeho druhové ho tu nechali. Přes den se prý pláž hemží Rusy, kteří přicházejí obírat mrtvé. Věděl, že obsadili Kammin a že nepochybně drží celý břeh zátoky. „Musí to tu pročešávat jedna hlídka za druhou,“ poznamenal Thomas. Rudí určitě hledají ty, kdo přežili průlom.“ Voják dál blábolil, sténal a potil se; chtěl vodu, ale nedali jsme mu ji, protože by začal křičet; a nemohli jsme mu nabídnout ani cigarety, žádné jsme neměli. Než jsme odešli, požádal nás o pistoli; nechal jsem mu tu svoji a také zbytek kořalky. Slíbil, že s výstřelem počká, až budeme daleko. Pak jsme opět vykročili na jih: za Gross Justinem a Zitzmarem byly lesy. Provoz na silnicích nebral konce, džípy a americké studebakery s rudými hvězdami, motocykly, další a další obrněné vozy; po cestách chodily pěti- či

šestičlenné hlídky a museli jsme si dávat bedlivý pozor, abychom se jim vyhnuli. Deset kilometrů od pobřeží už na polích a v lese opět ležel sníh. Zamířili jsme na Gülzow západně od Greifenbergu; dál, jak vysvětlil Thomas, budeme pokračovat a pokusíme se přejít Odru u Gollnowa. Před rozbřeskem jsme v lese našli srub, ale kolem byly lidské stopy, a tak jsme sešli z cesty a šli se vyspat o kus dál, zachumlali jsme se do kabátů na mýtině mezi borovicemi.

Když jsem se probudil, byly kolem děti. Stály okolo nás ve velkém kruhu, byly jich desítky a mlčky nás sledovaly. Byly otrhané, špinavé a rozcuhané; hodně z nich mělo na sobě kusy německých uniforem, tu blůzu, tu helmu, tu nahrubo ustřižený kabát; některé v ruku svíraly zemědělské náčiní, motyky, hrábě a lopaty; jiné měly pušky a samopaly vyrobené z plechu, ze dřeva nebo z lepenky. Neústupně a hrozivě nás pozorovaly. Většinu z nich mohlo být mezi deseti a třinácti lety, některé ale vypadaly ani ne na šest; vzadu se držela děvčata. Vstali jsme a Thomas je zdvořile pozdravil. Ten největší z nich, světlolvasý hubený kluk, kterým měl na sobě černou tankistickou blůzu a přes ni kabát po štábním důstojníkovi, oblečený naruby, červenou sametovou podšívkou navrch, udělal krok vpřed a obořil se na nás: „Kdo jste?“ Mluvil německy se silným přízvukem východohaličských či dokonce banátských *Volksdeutscher*. „Jsme němečtí důstojníci,“ odpověděl klidně Thomas. „A vy?“ – „Kampfgruppe Adam. Adam jsem já, jsem Generalmajor Adam, velitel.“ Piontek vyprskl smíchy. „My jsme z SS,“ pokračoval Thomas. – „Kde máte odznaky?“ utrousil chlapec. „Jste dezertéři!“ Piontek už se nesmál. Thomas se nenechal vyvést z míry, založil ruce za zády a řekl: „Nejsme dezertéři. Insignie jsme si museli strhat, protože jsme se obávali bolševiků.“ – „Proč se s těmi smrady bavíte, Herr Standartenführer?“ vykřikl Piontek. „Vždyť jim haraší! Zasloužili by nařezat.“ – „Uklidni se, Pionteku,“ řekl Thomas. Já nic neříkal, pod upřenými, šílenými pohledy těch dětí se ve mně vzrůstal děs. „Já jim dám,“ křikl Piontek a sáhl si za záda pro samopal. Chlapec v důstojnickém kabátě mávl rukou a na jeho pokyn se na Pionteka sesypalo půl tuctu dětí, začali ho bít svým náčiním a strhli ho na zem. Jeden z chlapců se rozpráhl motykou a zasáhl ho do tváře, až se mu rozletěly zuby a jedno oko se vymrštilo z důlku. Piontek ještě pořád křičel; pak mu klacek rozrazil čelo a Piontek zmlkl. Děti ho bily dál, dokud mu z hlavy nezbyla jen krvavá kaše smíchaná se sněhem. Zkameněl jsem nezvladatelnou hrůzou. Thomas se

také ani nepohnul. Když děti nechaly mrtvolu být, ten největší ještě jednou vykřikl: „Jste dezertéři a zrádci a my vás pověsíme!“ – „Nejsme dezertéři,“ opáčil chladně Thomas. „Führer nás pověřil zvláštním posláním za ruskými liniemi a vy jste nám právě zabili šoféra.“ – „Kde máte doklady, abyste to mohli dokázat?“ nedal se odbýt chlapec. – „Zničili jsme je. Kdyby nás Rusové zajali a přišli na to, kdo jsme, mučili by nás a přiměli by nás mluvit.“ – „Dokažte mi to!“ – „Dovedte nás k německým liniím a uvidíte.“ – „Máme na práci jiné věci než dělat doprovod dezertérům,“ zasyčel chlapec. „Zavolám svým nadřízeným.“ – „Jak chcete,“ odpověděl klidným hlasem Thomas. Skupinkou se protlačil malý, asi osmiletý chlapeček s krabicí na rameni. Byla to dřevěná bedýnka od munice s ruskými nápisy; ze dna trčelo pár šroubů a byla na něm přibitá barevná papírová kolečka. Po straně z bedýnky na drátě visela plechovka a provázky k ní byla přivázaná dlouhá kovová tyčka; chlapeček měl na krku opravdová radistická sluchátka. Nasadil si je, položil si bedýnku na kolena, zakroutil papírovými kolečky a šrouby, přiložil si plechovku k uchu a ohlásil: „Kampfgruppe Adam volá hlavní stan! Kampfgruppe Adam volá hlavní stan! Odpovězte!“ Několikrát to zopakoval a pak si stáhl jedno ze sluchátek, která mu byla velká. „Mám je na lince, Herr Generalmajor,“ řekl vysokému blondáčkovi. „Co jim mám říct?“ Světlovlasý chlapec se otočil k Thomasovi: „Vaše jméno a hodnost!“ – „SS-Standartenführer Hauser, *Sicherheitspolizei*.“ Chlapec se otočil ke klučinovi v vysílačky: „Zeptej se jich, jestli mohou potvrdit zvláštní pověření Standartenführera Hausera ze Sipo.“ Klučina zopakoval otázku do plechovky a čekal. Pak prohlásil: „Nic o tom nevědí, Herr Generalmajor.“ – „To mě nepřekvapuje,“ prohlásil Thomas se svým hypnotickým klidem. „Jsme zodpovědní přímo Führerovi. Dovolte mi zavolat Berlín a on vám to osobně potvrdí.“ – „Osobně?“ zeptal se chlapec-velitel a oči se mu podivně zaleskly. Stál jsem jako ochromený: Thomasova odvaha mě přimrazila k zemi. Na pokyn světlovlasého chlapce si klučina sejmul sluchátka a podal je Thomasovi i s bedýnkou. „Mluvte. Vždycky, když skončíte, řekněte ‚Přepínám‘.“ Thomas si přiložil sluchátka k uchu a vzal do ruky plechovku. Nato do plechovky řekl: „Berlíne, Berlíne! Hauser volá Berlín, odpovězte.“ Několikrát to zopakoval a pak řekl: „Hlásí se Standartenführer Hauser na služební cestě. Potřebuji mluvit s Führerem. Přepínám... Ano, počkám. Přepínám.“ Děti kolem nás na něm visely očima; tomu, který

si říkal Adam, se chvěla brada. Náhle Thomas vypjal prsa, sklapl podpatky a vykřikl do plechovky: „Heil Hitler! Hlášení podává Standartenführer Hauser z *Geheime Staatspolizei*!“ Odmlčel se a po chvíli pokračoval: „Obersturmbannführer Aue a já se vracíme z naší zvláštní mise, mein Führer! Narazili jsme na Kampfgruppe Adam a žádáme o potvrzení našeho pověření a totožnosti. Přepínám.“ Opět se odmlčel a pak řekl: „*Jawohl*, mein Führer. Sieg Heil!“ Podal sluchátka a plechovku chlapci v důstojnickém kabátě. „Chce s vámi mluvit, Herr Generalmajor.“ – „To je Führer?“ zeptal se chlapec hlouše. – „Ano. Nebojte se. Je to dobrý člověk.“ Chlapec si od něj pomalu vzal sluchátka, nasadil si je, vymrštil paži do vzduchu a zařval do plechovky: „Heil Hitler! Generalmajor Adam, *zu Befehl*, mein Führer! Přepínám!“ Pak řekl: „*Jawohl*, mein Führer! *Jawohl! Jawohl!* Sieg Heil!“ Když si sundal sluchátka a vrátil se malému chlapci, oči se mu leskly. „To byl Führer,“ prohlásil slavnostně. „Potvrzuje vaši totožnost i váš úkol. To s vaším šoférem mě mrzí, ale unáhlil se a my nemohli nic tušit. Má Kampfgruppe je vám k dispozici. Co potřebujete?“ – „Musíme se v pořádku dostat k našim liniím a předat informace, které mají pro Reich zásadní význam. Můžete nám pomoci?“ Chlapec podešel stranou s několika dalšími dětmi a chvíli se s nimi radil. Pak se vrátil: „Přišli jsme sem likvidovat soustředění bolševických jednotek. Ale můžeme vás doprovodit až k Odře. Na jihu je les, projdeme těm hovadům rovnou pod nosem. Pomůžeme vám.“

A tak jsme se s tou hordou otrhaných dětí dali na pochod a mrtvolu nebohého Pionteka jsme nechali, kde byla. Thomas si vzal jeho samopal a já se chopil pytle se zásobami. Tlupa čítala téměř sedmdesát dětí, z toho asi deset dívek. Jak jsme postupně vyrozuměli, byli to většinou osiřelí *Volksdeutschen*, pocházeli z oblastí Zamošci či dokonce až z Haliče a okolí Oděsy, za ruskými liniemi už se takhle potulovali celé měsíce, živili se tím, co našli, přibírali další děti a nemilosrdně vraždili Rusy i osamělé Němce, které bez výjimky považovali za dezertéry. Stejně jako my se přemisťovali v noci, ve dne se schovávali v lese a odpočívali. Postupovali jako vojenská jednotka, vpředu zvědové a za nimi zbytek tlupy, dívky uprostřed. Dvakrát jsme zažili, jak zmasakrovali skupinku spících Rusů: poprvé to bylo snadné, protože Rusové vospávali na statku opici a děti je podřezaly nebo ubodaly ve spánku; podruhé jeden z chlapců rozbil hlídkujícímu vojákovu hlavu kamenem a ostatní se vrhli na ty, co chrápali u ohně poblíž porou-

schody vpíjel do červeného koberce na široké chodbě; tady jsme se posadili ke zdi na dřevěné školní židle. Jakýsi generál Wehrmacht před námi volal na jiného, který měl výložky Generalobersta: „Vždyť se tu všichni utopíme!“ Generaloberst ho uklidňoval a ujišťoval ho, že čerpadlo funguje. Bunkr byl prosáklý přišerným zápachem moči, který se mísil s pachem zatuchliny, potu a mokré vlny; pokusy zamaskovat ho dezinfekcí vycházely naprázdno. Chvilí nás nechali čekat; důstojníci chodili sem a tam, s hlasitým šploucháním přecházeli po nacucaných kobercích a mizeli v místnosti na konci chodby nebo stoupali po točitém schodišti; chodbou se rozléhalo vrčení diesellového generátoru. Kolem prošli dva elegantní mladí důstojníci zabraní v živém hovoru; za nimi se vynořil můj starý přítel, doktor Hohenegg. Vyskočil jsem a nadšeně mu stiskl ruku. Vzal mě za paži a odvedl do místnosti, kde několik Waffen-SS hrálo karty nebo pospávalo na palandách. „Poslali mě sem jako pomocného Führerova lékaře,“ vysvětloval posmutněle. Zpocená pleš se mu leskla v nažloutlém světle žárovky. „A jak se mu daří?“ – „Nijak zvlášť. Ale já se nestarám o něj, mně svěřili děti našeho milého ministra propagandy. Ty jsou v prvním bunkru,“ dodal a ukázal ke stropu. Rozhlédl se a ztišil hlas: „Je to tak trochu ztráta času: vždycky, když s jejich matkou mluvím o samotě, přísahá mi při všem na světě, že je otráví a pak se zabije sama. Ti malí chudáčkové nic netuší, jsou roztomilí, rve mi to srdce, to mi věřte. Ale náš kulhavý Mefisto je pevně rozhodnut postavit svému pánovi na cestu do pekel čestnou gardu. Dobře mu tak.“ – „Tak daleko už to došlo?“ – „Samozřejmě. Tomu tlustochovi Bormannovi se ta myšlenka vůbec nezamlouvá a snažil se ho dostat pryč, ale on odmítl. Dle mého skromného názoru už mu moc času nezbyvá.“ – „A co vy, doktoru?“ zeptal jsem se s úsměvem. „Já? *Carpe diem*, jak říkají angličtí *public school boys*. Dneska pořádně večírek. Nahoře v kancelářství, abychom *ho* nerušili. Jestli můžete, přijďte. Bude tam spousta mladých vášnivých panen, které raději přijdou o věneček s Němcem, ať vypadá jak chce, než s nečesaným a nemytým Kalmykem.“ Poplácal se po kulatém bříšku. „V mém věku se takové nabídky neodmítají. A pak,“ – obočí mu na vejčité hlavě komicky povyskočilo vzhůru – „pak se uvidí.“ – „Jste moudřejší než já, doktore,“ prohlásil jsem vážně. – „O tom jsem nikdy ani na okamžik nepochyboval, Obersturmbannführere. Jen nemám tak nesmyslné štěstí jako vy.“ – „V každém případě vás moc rád zase vidím, to mi věřte.“ – „To já také, to já také!“

To už jsme se opět ocitli na chodbě. „Jestli můžete, stavte se,“ prohodil ještě a pak na zavalitých nožkách zmizel.

Chvilí nato nás odvedli do místnosti na konci chodby. Sami jsme odsunuli stoly plné map a pak nás nechali nastoupit na mokrý koberec ke zdi. Dva generálové, kteří se před chvílí dohadovali kvůli vodě, se postavili naproti ke dveřím; na jednom ze stolů připravoval pobočník etuje s medailemi. Pak se dveře otevřely a vstoupil Führer. Všichni jsme jako jeden muž vypjali prsa, vymrštili jsme paže a zařvali pozdrav. I generálové se postavili do pozoru. Führer se pokusil pozdrav opřevzat, ale paže se mu příliš třásla. Pak k nám trhaně, váhavě, nejistě vykročil. Za ním vešel do dveří Bormann, hnědá uniforma na něm praskala ve švech. Nikdy jsem Führera takhle zblízka neviděl: měl na sobě prostou šedou uniformu a brigádýrku; ve tváři byl žlutý a oteklý, vypadal vyplašeně, netečně, upřeně zíral před sebe, pak začal zuřivě mrkat; v koutku úst se mu leskla slina. Vždy, když se zapotácel, natáhl Bormann chlupatou ruku a chytil ho za loket. Führer se opřel o roh stolu a pronesl krátký, značně nesouvislý proslov, v němž se hovořilo o Bedřichu Velikém, nehynoucí slávě a Židech. Nato vykročil k Müllerovi. Bormann mu šel v patách jako stín; pobočník před ním přidržel kazetu s vyznamenáním. Führer medaili zvolna uchopil, přiložil ji Müllerovi k pravé náprsní kapse, ale nepřipjal, stiskl mu ruku, oslovil ho: „Můj dobrý, věrný Müller,“ a poplácal ho po rameni. Držel jsem hlavu zpříma, ale koutkem oka jsem ho sledoval. U dalšího z nás se opakovala táž procedura: Müller vyštěkl jméno, hodnost a zařazení dotyčného a Führer mu předal vyznamenání. Jak se Führer blížil – stál jsem téměř na konci řady –, začal jsem sledovat jeho nos. Ještě nikdy jsem si nevšiml, jak je ten nos velký a jak neforemné má proporce. Lépe a zřetelněji to bylo vidět z profilu, když neodváděl pozornost knírek: měl silný kořen a zploštělé nozdry, drobný zlom přepážky mu zvedal špičku vzhůru: ten nos byl jasně slovanský či cikánský, téměř mongoloidní. Nevím, proč mě ten detail tak fascinoval, ale skoro mě to pohoršovalo. Führer se blížil a já ho pozoroval. Pak stanul přede mnou. S údivem jsem zjistil, že jeho brigádýrku mám sotva na úrovni očí, a to přitom sám nejsem nijak veliký. Oddrmolil blahopřání a sáhl po medaili. V tu chvíli mě jeho ostře páchnoucí dech rozdurdil: tak tohle už bylo opravdu příliš. A tak jsem se předklonil a do toho baňatého nosu se zahryzl, až z něj vytryskla krev. Ještě dnes vám nedokážu říci, proč jsem to vlastně